

Stanovisko Rady pro výzkum, vývoj a inovace k návrhu metodického rámce mezinárodní peer-review evaluace velkých výzkumných infrastruktur ČR

I. Způsob předložení a projednání návrhu

Návrh Metodického rámce mezinárodní peer-review evaluace velkých výzkumných infrastruktur ČR, které se uskuteční v roce 2021, zaslal Radě pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „Rada“) dopisem č.j. MSMT-9400/2020-1 ze dne 3. března 2020 náměstek pro řízení sekce vysokého školství, vědy a výzkumu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Pavel Doleček.

Návrh byl projednán v průběhu 10. zasedání Rady pro velké výzkumné infrastruktury 23. ledna 2020.

Návrh stanoviska byl projednán a schválen na 356. zasedání Rady.

II. Důvod předložení návrhu

Návrh se předkládá v návaznosti na dokument "Návrhy velkých výzkumných infrastruktur ke schválení poskytování účelové podpory do roku 2022" schválený usnesením vlády ze dne 12. prosince 2018 č. 836, kterým bylo v bodě II/3 ministru školství, mládeže a tělovýchovy uloženo uskutečnit v roce 2021 mezinárodní hodnocení velkých výzkumných infrastruktur za účelem stanovení rámce jejich podpory z veřejných prostředků České republiky v období po roce 2022.

III. Základní informace o návrhu metodického rámce

Návrh Metodického rámce mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur vychází z metodiky, kterou k evaluaci výzkumných infrastruktur evropského charakteru, významu a dopadu používá Evropské strategické fórum pro výzkumné infrastruktury (ESFRI).

Metodika zahrnuje širokou škálu hodnotících kritérií postihujících rozsáhlou paletu atributů znalostní a technologické kvality, provozu, výkonnosti, jakož i dalšího investičního rozvoje velkých výzkumných infrastruktur. Hodnotící kritéria jsou poté detailně rozepsána ve formuláři pro vyplnění dokumentace k hodnocení ze strany velké výzkumné infrastruktury.

V souladu s opatřeními akčního plánu implementace Inovační strategie ČR 2019 - 2030 a nově připravované Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR 2021+ bude Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) v roce 2021 realizovat další, již 3. cyklus mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR.

Evaluace bude směřovat k získání nezávislých odborných podkladů k přijetí informovaného politického rozhodnutí vlády o podpoře velkých výzkumných

infrastruktur z veřejných prostředků ČR v období 2023 až 2029 i pro další aktualizaci Cestovní mapy velkých výzkumných infrastruktur ČR.

Předkládaný materiál obsahuje návrh dokumentace k mezinárodnímu peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur. Součástí návrhu jsou:

- Metodika mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR
- Předkládací zpráva
- Formulář k vyplnění dokumentace k hodnocení ze strany velké výzkumné infrastruktury
- Pokyny k vyplnění hodnoticího dotazníku
- Formulář konsensuálního posudku vědně-oborového panelu mezinárodní hodnoticí komise
- Formulář k vyplnění přehledu nejlepších výsledků výzkumu, vývoje a inovací dosažených ve sledovaném období uživateli VVI
- Formulář k vyplnění přehledu nejlepších výsledků výzkumu, vývoje a inovací dosažených ve sledovaném období provozovatelem VVI

IV. Soulad se strategickými dokumenty

Předkládaný dokument je v souladu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací, Akčním plánem Implementace inovační strategie 2019 - 2030.

V. Zásadní připomínky, připomínky a doporučení

1. Zásadní připomínka

V předkládací zprávě k materiálu se uvádí, že veškeré podněty vznesené ze strany členů Rady pro velké výzkumné infrastruktury byly do návrhu dokumentace zapracovány a materiály takto na platformě Rady pro velké výzkumné infrastruktury následně rovněž odsouhlaseny. Návazně na dopis 1. místopředsedy Rady č.j. 22500/2019-UVCR ze dne 26. 8. 2019 Rada požaduje doplnit výsledky mapování - jakým způsobem již podporované velké výzkumné infrastruktury konvenují sektorovým prioritám rezortů ČR, resp. ke zmapování socioekonomické poptávky po eventuálně nových velkých výzkumných infrastrukturách z pohledu potřeb, resp. priorit sektorových politik.

Jak vyplývá z dopisu MŠMT ze dne 2. července 2019, č.j. MŠMT-22321/2019-1, mělo toto zmapování být výstupem sektorových platforem ustavených při Radě pro velké výzkumné infrastruktury.

2. Zásadní připomínka

V předkládací zprávě je v harmonogramu Mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR uvedeno, že výstupy hodnocení budou Radě předloženy pro informaci (11/2021). Rada musí podle § 35 odst. 2 písm. i) zákona č. 130/2002 Sb. dát své stanovisko k návrhu projektů velkých výzkumných infrastruktur předkládaných vládě, který bude z výstupů hodnocení vycházet, a proto žádá o předložení výstupů z hodnocení ke stanovisku a nikoliv pro informaci.

3. Zásadní připomínka

Tři podklady (Assessment Methodology, Assessment Questionnaire Template, Consensus Report Template) jsou velmi podobné těm, které Rada MŠMT pro VVI projednávala v lednu 2020 (jak se ostatně v předkládací zprávě píše). Podle lednového podkladu Consensus Report Template mělo být každé kritérium hodnoceno zvlášť (stupni 5 = excellent až 0 = poor). Podle nyní zaslaného návrhu bude u jednotlivých kritérií jen slovní hodnocení a známka bude jen souhrnná za celé hodnocení. To umožňuje zhodnotit jakoukoliv VVI jakoukoliv známkou bez možnosti kontroly. S touto změnou Rada nesouhlasí a žádá o provedení hodnocení u každého kritéria stupni pět až nula.

4. Zásadní připomínka

Rada rovněž žádá MŠMT o dodání výčtu všech změn, které v dokumentech byly oproti verzi projednané v lednu 2020 v části označené jako „Metodiky mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur“ provedeny.

5. Zásadní připomínka

V části 4 Návrh Metodického rámce jsou uvedeny některé podmínky pro výběr budoucích členů mezinárodního hodnoticího výboru, který bude provádět ex ante hodnocení, zejména z hlediska možného střetu zájmů. Rada žádá MŠMT, aby při výběru členů, který proběhne na podzim 2020, byli vyváženě zastoupeni odborníci, kteří budou schopni zhodnotit publikační výstupy a aplikační výstupy uvedené v předchozí 3. části materiálu.

6. Zásadní připomínka

Rada žádá o vyčíslení předpokládaných nákladů souvisejících s plánovanou peer-review evaluací a informací, z jakých zdrojů MŠMT tyto náklady pokryje, případně zda očekává, že bude potřebovat tyto náklady či jejich část (pak tedy v jaké výši) kryt ze státního rozpočtu na VaVal nad rámec schválených střednědobých výhledů.

7. Zásadní připomínka

Rada navrhuje zařadit novou odrážku do hodnoticího formuláře k vyplnění velkou výzkumnou infrastrukturou v části „CAPACITY USE AND R&D AND INNOVATION RESULTS“, kde by velká výzkumná infrastruktura uvedla analýzu využití jejích kapacit zahraničními uživateli (kombinace popisného a statistického přístupu).

8. Připomínka

Poslední dva podklady (Top-class R&D and innovation results/operator a Top-class R&D and innovation results/users) jsou v zásadě písemným přehledem výsledků tak, jak je podle platné novely členěné podle provozovatele VVI (operator) a uživatelů (users). Tyto údaje by měly být do budoucna k dispozici v IS VaVal (viz usnesení Rady 355/X6). Rada proto žádá, aby údaje o výsledcích, které uchazeči za léta 2016 – 2020 uvedou v těchto podkladech, současně vložili do IS VaVal (který umožňuje vložit výsledky až pět let zpětně) tak, aby byly veřejně dostupné.

VI. Závěr

Rada

- Po zapracování připomínek souhlasí s návrhem Metodiky mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR, které se uskuteční v roce 2021.

V Praze dne 30. dubna 2020